

ЗЕМЛЕДЪЛСКА МИСЪЛЪ

Седмичен вестникъ за култура, кооператизъмъ и общественъ животъ.

Адресъ:

в. „Земледѣлска Мисълъ“

ул. Графъ Игнатиевъ
№ 995, гр. Шуменъ.

Издава: редакц. комитетъ

Редакторъ:

Др. П. Инджевъ

Абонаментъ:

за год. 40 л., за 6 мес. 25 л;

Брой 1 левъ.

Новата кооперативна Фабрика „Българска захаръ и Захарния картелъ“

Никдѣ въ свѣта нѣма толкова евтино цѣкло и толкова „скѣпа захаръ“. Благодарение високото вносно мито, дава се възможностъ на безкруполнитѣ захарни магнати да вършатъ нечуванъ обиръ надъ българския консуматоръ. Захарния картелъ изнася годишно надъ 360 милиона лева печалби и като се знае че по Ньойския договоръ сме осждени да плащаме само 350 милиона лева излиза че на захарнитѣ магнати въ България плащаме тежки непоносими репарации. Днесъ на Международния пазаръ захарта се продава по 6 лв. ако внесемъ 30 милиона кгр, захаръ за нуждитѣ ни, ще трѣбва да изнесемъ 180 милиона лева, значи и отъ валутата ще спасимъ, защото хахарнитѣ магнати изнасятъ 360 милиона годишно въ видъ на печалби. Значи 180 мил. за покупка на захаръ, плюсъ 140 мил. за обезщетение селянина, даватъ единъ сборъ отъ 320 мил. лева, дадено на 30 мил. кгр. захаръ, получава се цена, за кгр. 10 60 лв. прибавенъ и акциза 7 75 лв. на кгр. получава се 18 35 лв. кгр. Сжщото става и съ солъта — и тамъ се картелираха и

се повиши съ 40 ст. цена. та на солъта.

... „Емануилъ Начовъ, народнякъ, народ. представителъ, следъ като назначилъ цѣлиятъ си родъ, отъ зетьове, шуреци, баджанаци, продължилъ да назначава и роднинитѣ на тези последнитѣ като назначилъ и тѣхнитѣ шуреци. зетьове и баджанаци, та достигатъ до 200 души роднини.

в. „Трибуна“ брой 5-й, Фердинандъ. Заедно съ радостта на българския народъ по случай царската свадба, ние имаме и друга една малка радостъ: Кооперация „Българска Захаръ“ отъ 22 т. м. е пусната въ движение. Хилядитѣ приказки и лоши предсказания се изпариха като димъ. Цѣклопроизводителитѣ сж сигурни, че най-после тѣхното цѣкло ще се употребява на мѣсто Тѣхния трудъ ще бжде доволенъ и гордостта имъ голѣма. Управницитѣ трѣба да се замислятъ по мотивитѣ за отказването на петъ милиония кредитъ. Голѣма е радостта ни. Най-после ние ще ядемъ евтина кооперативна захаръ и най-важното че нѣма да се изнася българска валута и ще остава въ насъ.

Позивъ къмъ сдруженитѣ земледѣлци.

Другари, сдружени Земледѣлци!

Ние сме изправени предъ единъ решителенъ и сждбоносенъ день. Този день е денътъ, въ който ще се произведатъ избори за окръжни съветници. Ако въ този день вие пропустните побѣдата, всичко е изгубено.

Трѣбва всѣки добре да прецени момента, защото с г о в о р а не се спира предъ нищо, за да може да се закрепи на властъ.

Изборитѣ, които ще станатъ на 9 ноемврий сж отъ извънредно важно значение за страната. Тѣ ще бждатъ истинското мѣрило за подрастналото народно съзнание. Тѣ ще покажатъ до колко този измѣненъ, изтощенъ и разоренъ народъ е разбралъ кои сж виновниците за неговото бедствено и мизерно положение.

Нима ще се намѣри нѣкой, който да направи тази лудостъ — да гласува за листата на сговора? Кой ще плюе върху своя собственъ интересъ? Такъвъ български избирателъ е морално падналъ човѣкъ, който заслужава само презрението на обществото.

Земледѣлци избиратели! не се лжете по празната демагогия на платенитѣ защитници на фалирания сговоръ. Безъ всѣкакъвъ срамъ, тѣ сж трѣгнали да искатъ довѣрие отъ този народъ, когото изправиха предъ финансовъ и стопански банкрутъ. Тази имъ чудовишна постѣпка е всѣка друга, но не и човѣшка. Тѣ се показватъ на политическия хоризонтъ само за да получатъ за последенъ пжтъ народното презрение.

Другари земледѣлци, нѣка забравимъ личнитѣ дрязги предъ общонароднитѣ интереси. Нека всѣки отдѣленъ членъ на организацията стане борецъ за освобождението на своя народъ отъ деветоюнската олигархия. Нека всички принесемъ силитѣ и способноститѣ си въ даръ предъ олтаря на общото дѣло.

Труденъ е пжтя на борбата, тежъкъ е нейния кръстъ, но... колко сладка ще бжде извоюваната победа?!

Противникътъ ни е слабъ и разнебитенъ. Той нѣма ни нашитѣ идеи, нито нашия жаръ за борба и победа, а се крепи само на насието.

Малко по-вече усилие и победата е наша!

Гответе се за изборитѣ!

Ас. Къневъ.

Единъ министъръ говори.

Известно е че на 26 т. м. въ гр. Шуменъ на публ. събрание, говори г. проф. Данаиловъ, м-ра благоустройства, на тема: причинитѣ за кризата и политиката на правителството. Отидохме да чуемъ думата на правителството, да попочерпимъ вѣра и куражъ за бждащето, да чуйме и разберемъ пжтя на спасението, който ще ни бжде посоченъ — на насъ селянитѣ земледѣлци, най-силно

засегнати отъ страшната стопанска криза!

Не е важно толкова че това правителств. събрание бѣ бойкотирано отъ културн. шуменски граждани къмъ които най-често се обръщаше г. министъра. Не е важно че салона бѣ препълненъ главно съ турци, вероятно мобилизирани отъ прочутия Д. Орм. приставъ Калдърѣма и др. чиновници на сговора — важно е онова което оратора изнесъ! Важно, много важно за работния б. народъ, за селянина и еснафина, защото г. министъра съзнателно потвър-

ди *безсилнето или нежеланието* на власта да се справи съ ширящето се народно безствие! Дѣлжа да признае че излагайки казаното отъ оратора и съдейни заключенията си, съмъ напълно безпристрастенъ като страна защото положението е такова че ние ще приемемъ съ радостъ всѣко добро отъ гдето и отъ когото и да иде то.

Г. Данаиловъ започна съ значението на окр. сжвети спре се на дейността на окр. съвети, вземайки предвидъ водоснабд. Д. Ормана и направи заключение че окр. съветъ следъ 9 юни биле *по деятелни*.

По нататъкъ оратора се спре по обширно на „болния“ въпросъ кризата!

Трѣбва да признае че на тоя въпросъ се гледа много леко, много детински, г. м-ръ говори за свръхъ производството, машинизирането на производството 8 часовия день — за примеръ Германря и Америка! Истина наистина признати и познати. Е машинитѣ изместиха много раб. ржце — Знаемъ; че производството и въ индустрия и земледелието се увеличи сжщо. Е 8 часов. раб. день, намалено работно време разбираме но не разбираме (?) па и оратора не обясни защо фабрикантитѣ увеличаватъ поради това цената на стокитѣ и желаятъ непременно да запазятъ голѣмитѣ са печалби?

Но насъ ни интересува нашето положение. Оратора каза: Нашия селянинъ страда отъ дълговете си... Той кога видялъ малко пари се *отпушалъ* разполагалъ много!! Др. селяни запомнете че васъ ви таксуватъ като голѣмие „галантьори“ и прахосници? после че не сме биле *твърде добри* ра-

Задгранична екскурзия Югославия-Чехия-Унгария-Австрия

(Продължение отъ брой 12.)

Мезохегешъ — най-голѣмото държавно стопанство въ Европа, намиращо се въ Унгария.

То притежава 170 хил. дек. земя. Основано въ 1783 год. Тамъ се помещава и първия конезаводъ въ Европа, а има сжщо заводи за говеда, значи общъ заводъ за добитѣкъ.

Иматъ три породи коне: гидрани, арабски, английски полукръвни и нониуси. Отглеждатъ Nonius и които сж отлични коне за работа (плугъ). Гидранитѣ не сж годни за тежка работа, защото спиратъ, а Нониуситѣ никога не спиратъ.

За разплодъ отглеждатъ 16 жребци, а за тѣхъ иматъ 200 кобили. Единъ жребецъ продаватъ за 20 хил. пенго (500, 000 лв.). Отглеждатъ всичко 680 коня. Дажбата на малкитѣ кончета на день е следната: 6 кгр. люцериново сѣно, 4 кгр. овесъ, 0 5 кгр. бакла, 0 5 кгр. кюспе отъ лень и 2 кгр. ечемичена или овесна слама. За жребцитѣ имъ е определено всѣки день по два часа езда. Стопанството е раздѣлено на 9 парцели съ по 20 отдѣлни стопанства 8000 хектари сж гори, а останалото ниви и ливади. За фуражъ люцерната се сѣятъ смѣсено съ други граминеи (житни разтения). Въ цѣлото стопанство има 7 спиртни фабрики, добиватъ спиртъ

отъ меласата. Иматъ и конопена фабрика.

Развъждатъ 4 фамилии отъ по 120 крави, отъ мѣстната унгарска степна раса, и за всѣка фамилия с е отглежда отдѣленъ бикъ за да не става смѣсване на расата. Говедата отъ унгарската степна раса иматъ цѣтъ на нашитѣ говеда, само че сж по-едри и се отличаватъ съ голѣмитѣ си рога: 75 см. дълги и разтворъ между двата рога 1 20 м. Обръщатъ голѣмо внимание на това имъ качество. ценятъ се по вече ония животни които иматъ правилно развити рога, които отъ своя страна имъ предаватъ красива външност. Още като малки телета унгарцитѣ се стремятъ да предадатъ на

рогата имъ правилна форма, гледатъ да не се изкривятъ каго ги превързватъ по разни начини за да се развиватъ нормално. Отъ тази раса млѣко не доятъ, а само за отглеждане на млади бичета, които после продаватъ на общинитѣ за разплодници, 1200—1300 пеньо (30-32 хил. лв.). Общината отъ своя страна подържа било споредъ скотовѣдната цель която преследва. Телетата сучатъ 6 месеца. Телото на бичитѣ е 900—1000 кгр. а това на кравитѣ 700—750 кгр. Не имъ даватъ никаква концентрирана храна а само ечемикъ или царевица по 1 кгр. получаватъ бичитѣ а кравитѣ само пасатъ.

Развъждатъ едно стадо отъ

кобили (гидрани) изравнени всички не смесени, 18—20 години се подържатъ кобилитѣ, за произвеждане коне *за работа*. Кобила съ *малко* конче получава сутринъ 850 гр. овесъ или ечемикъ, по обѣдъ 25 кгр. сѣно, а вечеръ слама и 850 гр. овесъ. А ония която нѣматъ кончета по 150 гр. ечемикъ сутринъ, а презъ останалото време пасатъ.

Цѣлото стопанство има 8000 жени. Всички се издържатъ отъ стопанството. Презъ лѣтото дохождатъ отъ *вънъ* още 2800—3000 души работници. Всичко жннатъ и косятъ на ржка, като по тоя начинъ създаватъ работа на по-вече хора.

Отглежда се и едно стадо сѣ

ботници! Но както и да е утѣха е че кризата не е българска а световна и тя щѣла съ течение на врѣмето да се изживее! По въпроса за скъпите фондови земи се хвърли упрекъ че селянини наддавали скъпо въпреки низката цена на хранитѣ и за разваляне на контракти и др. и дума не може да става защото това било „революция“ срещу законитѣ! — Разбрахме че народа е за закона а не закона за народа!

Мерките на правителството — палиативи като тоя Б. З. Банка да закупва, все пакъ... а повече какво? пазари нѣмаме, руски дѣмпингъ, св. производство! Спасението е да обръщаме хранитѣ въ яйца (?) и др. по-доходни култури и... да чакаме следъ като зѣрн. храни спадатъ още нѣкоя година — ще почнатъ да се качватъ!

Злосторници агитирали(?) между населението да не сеи много и да не плаща. Други обвинявали правителството въ нѣкакви „безеледни изчезване“ и пр. когато то съ силна ръка е потушавало вредни противодържавни аспирации.

На 9 юний, каза оратора Българската държавна идея бѣ наново възобновена — до тогава нашето племе отивало да се слѣе съ сръбското? Най-после г. професора декларира (макаръ че отъ външна полетика не разбиралъ твърде) че България се ползва предъ света съ доверие иначе най видния и богатъ монархъ не би далъ дъщеря си на нашия Царъ. Тая женидба носяла (Дай боже) много добро на нашия народъ.

Излагайки накратко горнитѣ мисли на г. пр. Данаиловъ безъ особени коментари, на васъ др. здружени и нездружени земледелци оставамъ да преценитѣ.

Въ единъ моментъ на страшно народно бедствие когато селянина не е въ състояние да плати данъка си, когато той масово оголява, когато еснафина затваря дюкяна безъ севте — правителството се задоволява да признае своята не-

мощъ, да предкаже че ценитѣ на зѣрн. храни ще спадатъ още, безъ да обели жбъ за другитѣ продукти, и да хвърли най-после вината на земледелца че направилъ дългове.

Нека всеки си направи заключението и да разбере че власта на Д. Сговоръ не е въ състояние да оправи „обърканото положение“. Съзнавайки тая горчива истина на българския трудящъ се народъ, българския занаятчия, дреб. търговецъ и пр. трѣбва самъ да се погрижи за избавлението си! Нека на 9 Ноември б. народъ докаже че неще се остави на съдбата а че иска и може самъ да изкове своето бжбаче.

с. Бѣлокопитово,
Шуменско.

Ив. Градинаровъ

Кжде отиваме?

Стопанското положение на страната ни е тъй нагегнато, че не може повече да се задържи, ако не се побърза съ вземането на ефикасни мѣрки.

Ужасната економическа катастрофа настѣпва като азиатска чума, помитайки изъ пжтя си хиляди стопанства на трудящитѣ съсловия, не запазвайки интереситѣ на економически силнитѣ, на шепата спекуланти и банкери.

Установено е отъ економиститѣ, че доходътъ на нашата земя е намалѣлъ съ 25 на сто отъ войнитѣ насамъ, и като се знае, че 57 на сто отъ земледѣлцитѣ стопанства сж съ подъ 50 декара всѣко едно, следователно, такива, чиято доходностъ въ нормално време дори, едва гарантира коравия залъкъ за съществуването на тѣхнитѣ стопани, лесно може да се разбере картината на гладъ и духовна нищета, която цари въ село, днесъ, при едно достигнало своя краенъ пределъ обезценяване на произведенията отъ селски произходъ.

При такава страшна мизерия на нашия селянинъ, която се явява като логическа последица отъ пони-

жаването цената на продуктѣ, добити отъ неговъ трудъ, като никога въ историята до днесъ, той е загубилъ своята консумативна способностъ, достигай въ някои случаи до трагизъмъ. Тѣй, не твърде отдавна, Софийски ежедневецъ изнесе факта, какво, селянитѣ на нѣкои села въ южна България прекарвали нощно време въ тъмнотъ — и то въ единъ вѣкъ, въ който свѣтътъ се залива съ свѣтлината на електричеството!

Именно, въ горния фактъ трѣбва да се търсе главната причина и на економическия застой въ нашия пазаръ, отъ гдето, нѣкога въ добри дни, нашия селянинъ, съ щастлива усмивка, се връщаше въ село съ пълна кола обуца, платове и памукъ, съ които задоволяваше жизненитѣ нужди на домохозяието си, на който пазаръ днесъ поради обезценяването на неговия трудъ, рѣдко се мерка унилата му фигура.

Ясно е, следователно, че селянитѣ и градскитѣ трудящи се маси съставляватъ пазаря, и че ограничаването на задоволяването по долу отъ минимума на тѣхнитѣ нужди, предизвика кризата.

Какво е положението на селянина тая година? — Крайно бедствено.

Купуватъ спекулантитѣ житото му за 2 лв., а го продаватъ по 3—4 лв.; купуватъ млѣлото по 5—6 л. кгр., а продаватъ единъ килограмъ сирене 32 лв. взематъ цвѣклото му по 650 лв. тона, а продаватъ захарта 30 л. кгр.; купуватъ слънчоглеа му 2—3 л. кгр., а продаватъ маслото му по 36 лв. кгр.

Понятно е защо тогава възмутени селяни захвърлятъ житата по улицитѣ (случай въ Видинъ), или ги хвърлятъ въ рѣката (Ямболъ).

Добавете къмъ това и непоносимия товаръ на страшнитѣ данъци — държавни, общински и окръжни — и картината ще бжде още по пълна.

Нека посочимъ отъ друга страна, че при такова спа-

дане ценитѣ на земледѣлскитѣ произведения, ценитѣ на продуктѣ, които се консумиратъ отъ селянина, сж покачили извънредно много. Цената на захарта отъ 23 лв. стана 30 лв. при спадане цената на цвѣклото отъ 820 на 650 лв. тона! Слънчогледовото масло отъ 16 лв. стана 36 лв. кгр.

При сжщата прогресия на повишение ценитѣ имъ, се движатъ и много дргги продукти извънпредмети, отъ жезнена необходимостъ за селянитѣ и отекчаватъ до краенъ предѣлъ тѣхното съществуване.

Прочее, отъ решающе сждбинитѣ значение за трудящитѣ се селски маси е издигането на тѣхното съзнание до оная висота, отъ кждето тѣ да прозратъ мѣстото, което историята имъ сочи, като елементъ на творци на материални и културни блага, и като обществена, политическа сила, която да съгради истинското царство на труда, запазващо материалнитѣ имъ и духовни интереси, и въ което, възможността за ограбването на тѣхния трудъ отъ коготои да е, да бжде изключена.

Димчо.

ХРОНИКА.

Вчера, недѣля се произведоха избори за общински съветници частично въ цѣлата страна. Прави впечатление, че на много мѣста сж работили въ коалиция земледѣлци, Демократи и Либерали.

Терора на властта е билъ голѣмъ. Има доста инциденти между опозиционери и сговористи чрезъ нанасяне на побоища. Народа започва самъ да се заприщава легитимнитѣ права, осветени му отъ конституцията.

Драгомиръ П. Инджевъ редакторъ на вестника ни нѣма да приема на именния си день — Димитровденъ.

VII Редовенъ конгресъ на Бѣлг. Младежки Земледѣлски съюзъ е отложенъ по случай царската свадба за 16 и 17 т. м. въ София. Сжщия день ще се чествува дена на Славянския аграризъмъ и конгреса ще бжде поздравенъ отъ много сродни организации лично и писмено.

Уверения за пжтуване съ намаление се изпращатъ.

Редакцията като взема предвидъ безпаричието и нискитѣ цени на хранитѣ, прави абонамента за год. 40 лв. Това правимъ надевайки се да бждемъ подкрепени съ фондъ „Земледѣлска Мисълъ“. Сътрудницитѣ и дописницитѣ да пишатъ ясни и кратки статии, за да имаме възможностъ да поместимъ всички.

Редакцията.

Юлий Хр. Миховъ Нови-Пазаръ съ най-усѣвършенствуванъ готварска машина

ще се здобие отъ работилницата на **Юлий Хр. Миховъ** Нови-Пазаръ. до кинематографа.

Икономия, практичностъ и трайностъ са най-важнитѣ приимущества на нашата **ГОТВАРСКА МАШИНА** гарантирана трайностъ **15 години**.

По случай кризата цѣните намалини 75 % отъ всички домакинства употребяватъ наши готварски машини.

Съ почитъ **Юлий Хр. Миховъ**.

Хиню С. Хиневъ Н.-Пазаръ

Съобщава на многобройнитѣ си клиенти, че въ склада си разполага съ

сухи Романски и Български чамови дѣски

Готови дюшета, **Железария:** гвоздеи, галванизирана ламарина, брави, ангропати, ментешета, дрѣжки за скринове, гардиropи, циментъ гранитоигъ, **безиръ** и **бон** пълень асортиментъ.

Чети и разпространяватъ въ „Земледѣлска Мисълъ“.

менталски говеда или както у насъ се казватъ швейцарска раса. Тѣ сж вече за млѣкото: иматъ срѣдна млѣчностъ 17.5 литри млѣко. А най-голѣмата млѣчностъ се достигнала кравата „Юна“ съ 42.6 литра дневно. Тя е крава на 11 год. и за която проф. Ханзенъ отъ Лондонъ е дошълъ нарочно да я види. Млѣкото има срѣдна масленостъ 3.8%, кгр. Средното тегло на кравитѣ е 780 кгр. Храната се дава споредъ млѣчността, като за 6 литри млѣчностъ се дава 1 кгр. конц. храна. На кравата съ най-голѣма млѣчностъ даватъ 18 кгр. (еченикъ, овесъ и пр.) а тя изяда само 16 кгр. Телетата се отглеждатъ естествено, оставятъ се да сучатъ сами. Най-

напредъ се насуква телето, а после колкото млѣко остава го издоиватъ.

Отглеждатъ бичета сжшо за разплодъ които продаватъ по 1200 пенъ. Иматъ 1 биче на 1.5 год. което тежи 1100 кгр. Отначало телето остава при майка си 6 седмици постоянно а после се пуца да сучи три пжти на день. Иматъ 6 стада съ по 140 глави, а бици и телета отѣлно.

ОВЦЕ. За вълна порода „Рамбуи“. Единъ овенъ дава 11 кгр. вълна а овцата 8 кгр. Нѣматъ опашки, изрѣзватъ ги още преди отелването имъ. Кочовете тежатъ 100 кгр. Стадото брои 2200 овце и 160 овни. Казахме по-горе че въ Мезохегешъ има конопена фабри-

ка. Годишно засяватъ 800 хектара (8000 дек.) съ конопъ. Иматъ направени изкуствени езера кждето, той угнива. Произвеждатъ първокачественъ конопъ, който е добилъ голѣмо значение въ Англия за направата на вжжа за флотата. Конопа за да се изчисти минава презъ 306 валѣка. Отъ отпадѣцитѣ, които се събиратъ, чрезъ специално за целта трѣби, се поддържа горивото на фабриката. Така не се харчатъ никакви срѣдства за горителенъ материалъ, даже остава и известна частъ отъ отпадкитѣ съ които поддържатъ пълна централа за електричество.

Отглеждатъ свини-монголци 1200 майки, които на 2 години се прасятъ по 3 пжти. За

тѣхъ иматъ 320 монг. нерези пренесени преди 100 год. отъ Сърбия. На 2½ год. достигатъ 200 кгр. Даватъ 70% кгр. отъ теглото си мастъ.

Иматъ стадо 412 бичета-симентали за проданъ, а други 260 кастрирани за проданъ.

Имота дава 60 пенгъ (1500 лв.) доходъ на 5100 кв. м. като 10 пенгъ (250 лв.) е данѣкъ. Това е най-доходното имение въ Унгария. Птицевѣдството имъ е слабо развито. Иматъ петли, които водятъ малки пиленца и ги пазятъ по добре отколкото кокошката. Отглеждатъ много фазани. Яйцата снесени отъ диви такова изъ нивитѣ, особено оная мѣста засѣти съ люцерна събиратъ, като ги излюпватъ

като малкитѣ като отраснатъ пакъ хващатъ гората. Измѣтватъ се годишно 4000 фазани, които се прѣсватъ изъ гората Биятъ ги за удоволствие, когато имението се посещава отъ нѣкои висши държавни лица при устройванитѣ въ такива случаи ловове за забава. Имението се управлява отъ директоръ, който е полковникъ, а има и офицери. Въ имението има 2 ветерн. лѣкари, много агрономи. Иматъ желѣзарска и дърводѣлска работилница, гдето се работятъ габролети и други необходими предмети.

Иматъ плугъ съ 8 цола дълбочина. За 1 день се изорава съ него 100 декара земя струва 100,000 пенгъ (2,500,000 лв.)

Печ. Спасъ Поповъ, 115—1930